

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

IV обикновено Народно Събрание.

(Първа редовна сесия.)

I. ЗАСЪДАНИЕ, ПОНЕДЪЛНИКЪ 15 ОКТОМВРИЙ 1884 ГОД.

Слѣдъ молебена, станалъ въ катедралната черква Св. Кралъ, на 10^{1/2} часа, НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО се вържъ въ Двореца Си и на 11^{1/2} часа се отпрати за помѣщението на Нар. Събрание (Софийското Военно Училище). Единъ почетенъ караулъ съ знаме и музика бѣше поставенъ предъ входа на помѣщението. При входа НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО биде посрѣщанъ отъ Мин. Съвѣтъ, Предсѣдателя и Подпредсѣдателитѣ на Нар. Събрание. Подпредсѣдатель Сукнаровъ обяви на Събранието за пристиганъето на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО. Князьтъ предшесгуванъ отъ предсѣдателя и подпредсѣдателитѣ на Нар. Събрание и послѣдванъ отъ Министерския Съвѣтъ и отъ гражданската и военната Си свита, влѣзе въ салата на Събранието и верѣдъ гръмогласни «ура», при присѣтствieto на духовенството и дипломатическото тѣло, вскачи се на престола, отъ дѣто произнесе слѣдующето тронно слово:

Господа представители!

Твърдѣ ми е драго, подиръ окончателното съставяне на Народното Представителство въ Търново, да Ви виджъ днесъ събрани въ Столицата на редовна сесия, въдушевани отъ ревностъ да работите за напредъка на Княжеството, съгласно съ духътъ на въстановенната Конституция.

Съ голѣмо удоволствие изиявамъ предъ Васъ, Господа Представители, дълбоката Си благодарностъ къмъ Българ-

скиятъ народъ, заради неговата привязанностъ на прѣстолътъ Ми и за чувствата на вѣрността му и любовъ, които той питае къмъ Мене.

Господа представители!

Честитъ се считамъ като могжъ да Ви съобщжъ, че нашата държава слѣдва да се наслаждава на благитѣ расположения на всичкитѣ Велики Сили, най-вече на нашата Освободителка. Съхранението на тия благи расположения ще бжде особена грижа на Правителството Ми. Малкитѣ нѣкои недоразумѣния и неспоразумѣния съ нѣкои отъ съседнитѣ ни държави, обичамъ да вѣрвамъ, че скоро ще се изравнятъ и всичко ще влѣзе въ редовниятъ си пжтъ.

Радвамъ се, Господа Представители, че въпросътъ за пограничнитѣ мита, между Княжеството и братската намъ страна — Источна Румелия, се рѣши въ смисълъ полезенъ за населението и отъ двѣтъ страни на Балкана.

Относително вътрѣшнитѣ работи на Княжеството, съ удоволствие ще забѣлжжъ мирното и спокойно настроение на народътъ Ми, и неговото усърдно занимание за нравственното му и материално преуспѣвание.

Моето Правителство, Господа Представители, макаръ и въ краткото си врѣме, постарало се е и е успѣло да приготви разни законопроекти по всички отрасли на управлението, а най-паче по финанситѣ, отъ доброто уреждане на

които зависи благоденствието на страната. Между многото важни законопроекти за необходимо считамъ да споменъ законопроектътъ за даждията върху недвижимитѣ имущества (емляка), законопроектътъ за патентитѣ, за очечността по бюджета и за смѣтната Палата.

Особно обръщамъ сериозното Ви внимание, Господа Представители, върху задълженията ни относително желѣзницата Царибродъ-Вакарелъ, за реализацията на които срокътъ вече е настаналъ.

На послѣдъкъ, като се наблѣгамъ на Вашето родолюбие, мъдростъ и сериозностъ при разглеждането и обсъждането на всичкитѣ законопроекти, които ще Ви се представятъ и като призовавамъ надъ всичкитѣ Ви дѣйствия и усилия Божие благословение, обявявамъ настоящата редовна сесия на IV-то Народно Събрание открита.

Александръ.

Слѣдъ произнасянето на словото непрекъснати «ура» заглушихъ салата на Събранието. По сѣщия редъ НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО излѣзе отъ салата, съпроводенъ съ грѣмогласни «ура».

Предсѣдатель Стамболовъ (завзема предсѣдателското мѣсто и звѣни): Засѣданито се стваря. Г-нъ Ташикмановъ, секретарътъ на Нар. Събрание, ще прочете списъка. Г-нъ Квесторъ да помоли почитаемата публика, да се отдѣли отъ представителитѣ.

Секр. Ташикмановъ (чете списъка на представителитѣ):

Стефанъ Задгорский, Димиръ Добревъ, Кръстю Мирский, Георги Драгановъ, Симо Грозевъ, Петръ Мишайковъ, Иванъ Кавалджиевъ, Юрданъ Ивановъ, Иванъ Ивановъ, Исмаилъ Мустафовъ, Риза Ефенди, Ангелъ Златевъ, Тестеджели Мустафа, Лазаръ Дуковъ, Петръ Николовъ, св. Ив. Радевъ, Петръ Вълчевъ, Видинъ Младеновъ, Илия Велковъ, Илия Цановъ, Димитръ Мишевъ, Георги Георгиевъ, Петко Гетовъ, Марко Велевъ, Ювъ Титоровъ, Цанко Ниновъ, Димитръ Бошнаковъ, Стефанъ Хр. Саввовъ, Иванъ Попъ Василевъ, Сано Дашовъ, Иванъ Неновъ, Василъ Вълковъ, Кръстю Миновъ, Христо Грънчаровъ, Ангелъ Ташикмановъ, Димитръ Козницкий, Георги Ив. Зографъ, Антонъ Самоковлийски, Нико Георгиевъ, Алексо Карамановъ, Стоица Тавалички, Златанъ Ст. Калужки, Ненко Храновъ, Димитръ Кузмановъ, Петръ Пенковъ Другански, Никола П. Михалевъ, Дим. Дойчиновъ, Христо Никифоровъ, Атанасъ Узунъ, д-ръ Димитръ Вачевъ, Станчо х. Станевъ, д-ръ Василъ Радославовъ, Иванъ Диковъ, Никола Шивачевъ, Радионъ Юсифовъ, Димитръ Икономовъ, Каменъ Симионовъ, Цеко Поповъ, Георги Николовъ, Къндю

Ивановъ, Атанасъ Поповъ, Иванъ Пенчевъ, Каменъ Начевъ, Д. Анневъ, Попъ Димитръ, Трифонъ Пановъ, Куно Христовъ Кирко Вълковъ, Христо Нановъ, Симеонъ Хайдудовъ, Иванъ Гръковъ, Иванъ Даневъ, Еремия Гешовъ, Иванъ Нановъ, Гани Черневъ, Хаджи Арифъ Ериковъ, Х. Етевъ Мехмедовъ, Петко Вълнаровъ, Бърни Бърневъ, Тодоръ Николовъ, Иванъ Хорозовъ, Иванчо Деневъ, Димитръ Радановъ, Хавузъ М. Байрактаровъ, Стани Вълчевъ, Мехмедъ Хашимъ, Христо Симидовъ, Иванъ Сейновъ, Михаилъ Македонски, Цеко Вълчевъ, Константинъ Геновъ, Христо Рахиловъ, Атанасъ, Каракашъ, Георги Р. Цанковъ, Моамеледжи Еминъ, Никола Живковъ, Филипъ Симидовъ, Дервишъ Бей Махмудовъ, Иванъ Стояновъ, Тома Кърджиевъ, Тахсимъ Бей, Мехмедъ х. Тахировъ, д-ръ К. Помяновъ, Кечели Османъ, Мутишъ Мустафа, Кирчо Николовъ, Петко Мариновъ, Атанасъ Дончовъ, Драганъ Цанковъ, Димитръ Бараначовъ, д-ръ Черневъ, Недѣлчо Пушкаръ, Михо М. Гълъбовъ, Никифоръ Влаевъ, Христо Тупузановъ, х. Хубанъ Кючюковъ, Димитръ Петковъ, Андрей Пенковъ, Райчо Каролевъ, Христо Конкилевъ, Иванъ Златинъ, Маринъ Д. Тихчевъ, Османъ Бей, Хасанъ Бей, Марко Балабановъ, Ахмедъ Курбаноглу, Идризоглу Ахмедъ, Гендо Недовъ, Илия Поповъ, Иванъ Славейковъ, Никола Сувнаровъ, Петко Славейковъ, Петко Каравеловъ, Илия Вълчевъ, Георги Чолаковъ, Атанасъ Храновъ, Иванъ Младеновъ, Георги Петковъ, Анко Цвѣтановъ, Тоне Кръзичевъ, Петръ Николовъ, Иванъ Касабовъ, Хр. Заграфский, Христо Дюкмеджиевъ, Никола Мановъ, Димитръ Вучковъ, Димитръ Зидарски, Атанасъ Насалевски, Кола Станоевъ, Захарий Байкушевъ, Цвѣтко Манчевъ, Илия Лукановъ, Антонъ Поповъ, Петръ Кьорчовъ, Д. Буровъ, П. Славковъ, Христо Велизаровъ, Калчо Пасковъ, Хаджи Хр. Колевъ, Георги Соверовъ, д-ръ Димитръ Молловъ, Петко Кънчовъ, Юрданъ П. Тодоровъ, Никола Кънчовъ, Захарий Градинаровъ, Иванъ Стамболовъ, Ахмедъ Есадовъ, Георги Тодоровъ, Христо Досевъ, Стефанъ Стамболовъ, Михаилъ Рачевъ, Петръ Николовъ, М. Сарафовъ, Георги Живковъ, Христо Самсаровъ, Георги Василевъ, Мустафа Муфтиоглу, Константинъ Стоиловъ, Неджибъ Бей Челингировъ, Исуфъ х. Мустафовъ, Стоянъ Стояновъ, Харалампий Ангеловъ, Георги Балкански, Хюсеинъ х. Ахмедовъ, Вичо Козловъ, Бесимъ Заде Мехмедъ, Илия Маджаровъ, Ефтимъ Друмевъ, Хаджи Шемединъ Латифовъ, Тодоръ Яневъ.

Отъ засѣданието отсъствуватъ: Петръ Мишайковъ, Иванъ Ивановъ, Тестеджели Мустафа, Цанко Ниновъ, Стефанъ Хр. Саввовъ, Сано Дашовъ, Нико Георгиевъ, д-ръ Димитръ Вачевъ, Никола Шивачовъ, Къндю Ивановъ, Трифонъ Пановъ,

Симеонъ Хайдудовъ, Иванъ Гръбовъ, Еремия Гешевъ, Иванъ Нановъ, Петко Вълнаровъ, Бърни Бърневъ, Димитръ Рада- новъ, Христо Симиловъ, Иванъ Сейновъ, Михаилъ Маке- донски, Цеко Вълчевъ, Христо Рахиловъ, д-ръ К. Помяновъ, Османъ Бей, Петко Кънчовъ, Юрданъ П. Тодоровъ, Мустафа Муфтиоглу, Неджибъ Бей Чилингировъ, Исуфъ х. Муста- фовъ, Тодоръ Яневъ, Кесимъ Зааде Мехмедъ, Илия Маджа- ровъ, Ефтимъ Друмевъ, Хаджи Шемединъ Латифовъ.

Председателъ: Отъ 195 представители, избрани сж 190, отъ тѣхъ 165 души присъствувать, има нуж- ното болшинство, за да се отвори засѣданието споредъ 114 статья отъ Конституцията. На дневенъ редъ нѣма какво да разискваме; но преди да има дневенъ редъ, ми се струва, че трѣбва да има правилникъ, защото пра- вилникътъ се предвижда отъ Конституцията, за да се управлява Събранието. Както ви е извѣстно отъ Тър- ново, приетъ бѣше правилника отъ второто Обикновенно Народно Събрание, отъ 23 мартъ 1880 год. Мисля, че до като се направи новъ правилникъ отъ сегашното Народно Събрание, добръ е да се приеме при разискванъето тука същия правилникъ както и тамъ. Това предложение прави отъ страна на бюрото. Ако иска нѣкой да говори, има ду- мата. Ако не иска, ще се вотира. (Гласове: да се вотира). Който отъ г-да представителитѣ не приема приврѣменно да се одобри правилника отъ второто Обикновенно Нар. Събра- ние, отъ 23 марта 1880 год., да си дигне ржката. (Никой не дига). Слѣдователно, този правилникъ се одобрява, до когато се изработи въ сегашното по-добъръ. Споредъ членъ първий отъ този правилникъ, засѣданията бивать редовни и извъредни, редовнитѣ бивать: въ понеделникъ, срѣда и петъкъ. Днесъ имаме понеделникъ; така щото, редовно за- сѣдание иде въ срѣда. Ако нѣкой отъ г-да представителитѣ мисли, че трѣбва да се съберемъ въ вторникъ, трѣбва да одобри Народното Събрание. (Гласове: Никой). Подиръ приеманъето на правилника, и като се прие това, че трѣбва да се съберемъ на редовно засѣдание въ срѣда, менѣ ми се струва, че първата ни работа е тая, именно онѣзи г-да пред- ставители, които сж избрани въ допълнителнитѣ избори, да даджъ споредъ закона изискуемата клѣтва; за това, моля тѣзи господа, които сж избрани на допълнителнитѣ избори да излѣзжъ да се закължжъ споредъ обряда на рели- гията си.

Мирский: До колкото помня, г-да, г-нъ Балабановъ не е далъ клѣтва въ Търновската извъредна сессия.

Дим. Петковъ: И азъ помня това и предлагамъ, бю- рото да покани г-на Балабанова да даде клѣтва.

Председателъ: Който отъ г-да представителитѣ не е далъ клѣтва напредъ или сега, умолява се да дойде да даде клѣтва, споредъ своята религия.

(Негово Високочеловѣчество Икономъ Попъ Тодоръ подвежда подъ клѣтва депутатитѣ отъ допълнителнитѣ из- бори).

Г-да представителитѣ отъ мюслюманското вѣроисповѣда- ние ще даджъ клѣтва утрѣ, понеже днесъ не присѣтствува тукъ мюфтия.

Грънчаровъ: Моля да се заблѣжи въ протоколитѣ, че г-нъ Балабановъ както въ Търновското Събрание, тѣй и сега, при даванъето клѣтва на депутатитѣ отъ допълнитѣ из- бори, той не даде клѣтва. Моля да се заблѣжи, за да се знае.

Председателъ: Моля г-на Балабанова да дойде да по- ложи клѣтва споредъ закона.

Балабановъ: Азъ съмъ готовъ да положж клѣтва, но азъ съмъ се клѣлъ вече въ Търново. Ако Н. Събрание одо- брява, азъ ще положж клѣтва и втори пѣтъ.

Председателъ: Менѣ ми се струва, че заявлението на г-на Балабанова е достаточено да убѣди г-да представителитѣ, че г-нъ Балабановъ се е вече клѣлъ. Това нѣщо трѣбва по до- бръ да го знае той самъ, и той, разбира се, го знае. За това, разисквания по този въпросъ не може да ставать. Сега, ка- во ще предложатъ г-да преставителитѣ да има на дневенъ редъ за въ срѣда?

Конкилевъ: Азъ предлагамъ да бжде на дневенъ редъ доклада на анкетната коммисия, която ходи въ Кюстендилъ и Враца, и второ да се провѣрять допълнителнитѣ избори.

Грънчаровъ: Най умѣстно ще е да бжде на дневенъ редъ въ срѣда избирањето на една коммисия, която да израбо- ти правилника за вътрѣшния редъ на Нар. Събрание и дру- га за провѣряване допълнителнитѣ избори, и разбира се, че ще бжде и доклада на анкетната коммисия, а при това да се избере и една прошенитарна коммисия, понеже има прошения останжли още отъ извъредната сессия. Това да бжде на дневенъ редъ.

Свящ. Радевъ: Коммисията за провѣркитѣ, споредъ мене, да се остави същата, която бѣше въ извъредната сес- сия, тѣй като тя е вече запозната съ тѣзи работи. Тя за- хвана работа и я остави така.

Председателъ: Моля свящ. Радева да не говори тѣзи коммисия какво да върши и коя да е, защото за това той може да говори въ слѣдующето засѣдание, тукъ сега се пред- лага, какво ще има на дневенъ редъ въ срѣда.

Г. Живковъ: Отеглямъ си думата.

Д. Петковъ: На дневенъ редъ трѣбва да се тури избираеето комиссия за отговора на тронната рѣчь.

Предсѣдатель: Има ли нѣкой да предложи още нѣщо на дневенъ редъ?

Н. Мановъ: Азъ мисля, че този дневенъ редъ е достаточенъ и слѣдъ това, предлагамъ днешното засѣдание да се закрие. (Гласове: съгласни).

Предсѣдатель: Ако нѣма още какво да се предложи, разбира се, че трѣба да се закрие днешното засѣдание. Дневния редъ ще бѣде обявенъ съ обявление.

Засѣданието се закрива.

(Конецъ въ 12 часа 15 минути).

Предсѣдатель: **С. Стамболовъ.**

Подпредсѣдатели: { **Н. Сукнаровъ.**
Тр. Пановъ.

Секретари: { **И. Лукановъ.**
А. Ташикмановъ.
А. Храновъ.
Н. Живковъ.
Т. Кърджиевъ.
Ф. Симидовъ.